

Legfontosabb tudnivalók a duális képzés digitális munkarendben történő megvalósításához

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara – 2020. március 31-i állapot

1. Miben segíti a gyakorlati képzők munkáját a kamara a veszélyhelyzetben?

1.1. A digitális munkarend értelmezése, megvalósíthatósága a szakmai gyakorlat esetében

A 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet, valamint a 2020. március 16-tól bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarendben az eddig megszokott, fizikai jelenlét mellett biztosított szakmai gyakorlati képzés mellett egyéb megoldások alapján szükséges a felkészítést megvalósítani.

Az új, innovatív megoldásokat igénylő feladat teljesítésében a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) a területi kamarákkal együttműködve segítséget kíván nyújtani azzal, hogy ágazatonként minden érdeklődő vállalkozás számára elérhető **digitális tudástárakat hoz létre**. Folyamatosan gyűjti a tartalmi kialakításhoz a területeteken működő vállalkozások jó gyakorlatait, módszertani ajánlásait, általánosan elérhető releváns, a képző által ajánlott digitális tartalmak útvonalát, valamint lehetséges projektfeladatok tartalmi ajánlásait, esetleg már megvalósított feladatokat, a mérhetőség tapasztalataival.

A beérkezett módszertani és tartalmi javaslatokat az MKIK szakemberei ágazatonként rendszerezik, és nyilvánosságra hozzák az Ágazati Készségtanácsok honlapján: <https://akt.mkik.hu>. Ezzel egyidőben elindulnak ebben a témakörben a vállalkozások tudásmegosztását, tapasztalatcseréjét is elősegítő Ágazati Fórumok.

1.2. A tanácsadói hálózat tevékenysége

A területileg illetékes kereskedelmi és iparkamarák tanácsadói hálózata (<https://www.tanuloszerzodes.hu/tanacsadokereso>) személyes segítségnyújtással támogatja a gyakorlati képzőhelyek feladatellátását a veszélyhelyzet időszakában is. Minden beérkező és nyilvánosságra kerülő hivatalos írásos információt (kormányrendelet, központi intézkedés, minisztériumi tájékoztatók, határozatok, állásfoglalások) eljuttatnak az érintettek részére, közben folyamatosan figyelemmel kísérik az egyes tájékoztatási felületeket is. A hivatalos dokumentumokat értelmezik, illetve személyesen (elsősorban telefonon) segítik a duális képzőhelyeket ezek értelmezésében, törekednek arra, hogy valamennyi érintett felet elérjenek. Fontos, a jelenlegi helyzetben kiemelt feladatuk, hogy a duális képzőhelyek és a szakképző iskolák közötti kommunikációt, valamint ezek együttműködését segítsék, tevékenyen részt vesznek a digitális munkarendre vonatkozó eljárásrendek kidolgozásában, felkarolják a jó gyakorlatokat, felajánlásokat olyan cégektől, amelyeknek van elképzelése, akár konkrét módszertana, eszközparkja a digitális oktatás megvalósítására, és példaként szolgálhatnak más, erre nyitott cégeknek.

2. Duális képzés a veszélyhelyzetben

A teendőket a *szakképző intézményekben tantermen kívüli, digitális munkarend bevezetésének eljárási szabályairól* szóló, JEF/29359/2020-ITM számú egyedi miniszteri határozat (a továbbiakban ITM határozat) sorolja fel.

Ennek rendelkezései alapján valamennyi szakképző intézmény működési rendje úgy változott, hogy 2020. március 16-ától iskolákban a közismereti és szakmai elméleti ismeretanyag tantermen kívüli, digitális munkarendben kerül megszervezésre; a nappali és eseti munkarend helyett.

A duális képzőhely és a tanuló által megkötött tanulószerveződések a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (régi Szt.) rendelkezéseit kell alkalmazni a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény átmeneti rendelkezései alapján.

2.1 A tanulók gyakorlati képzésének lehetséges módja a veszélyhelyzet idejére elrendelt digitális munkarendben

A fentiek értelmében a **tanulószerveződéses tanulók gyakorlati képzése** – a duális képzőhely és a szakképző iskola egyeztetése, közös döntése alapján – **2020. március 16-tól** az alábbi négy formában valósulhat meg, amelyeknek finanszírozási háttere is különböző:

I. A duális képzőhely a hagyományos módon a továbbiakban is megtartja a gyakorlatot.

Indoka: a gyakorlati képzőhelyén duális képzőhelyen a járványügyi szempontból elvárt feltételek megvannak.

Finanszírozás: a hatályos tanulószerveződés alapján a tanulót tanulói pénzbeli juttatás illeti meg és a gyakorlati képzési normatíva lehívható (azaz érvényesíthetők a szakképzési hozzájárulási kötelezettségcsökkentő tételek).

II. A duális képzőhely a gyakorlati képzést digitális munkarendben bonyolítja le.

Indoka: A duális képzőhelyen nem biztosíthatók az előírt higiéniai, biztonsági feltételek, ezért a gyakorlat hagyományos módon nem szervezhető meg.

Finanszírozás: a hatályos tanulószerveződés alapján a tanulót tanulói pénzbeli juttatás illeti meg és a normatíva is lehívható.

III. Az iskola „átveszi” a tanuló gyakorlati oktatását digitális formában.

Indoka: A duális képzőhelyen nem biztosíthatók az előírt higiéniai, biztonsági feltételek, továbbá a képzőhely a gyakorlati oktatást digitális munkarendben sem tudja (vagy nem kívánja) lebonyolítani. Fontos, hogy erre a megoldásra is csak a duális képzőhely és a szakképző iskola közös döntése alapján kerüljön sor.

Finanszírozás: a hatályos tanulószerveződés alapján a tanulót továbbra is pénzbeli juttatás illeti meg, **de** a normatíva (gyakorlati képzés teljesítése hiányában) nem hívható le. (A helyzet kezelésére az MKIK javaslatcsomagot dolgozott ki.)

IV. Az iskola és a gyakorlati képző közösen dönt a gyakorlat elhalasztásáról.

Indoka: a gyakorlat megvalósítására később kerül sor (időben átcsoportosítható: előrehozzák a közismeretet és a szakmai elméletet), hasonló az ún. **tömbösített** képzéshez

Finanszírozás: a hatályos tanulószerveződés alapján a tanulót pénzbeli juttatás illeti meg és a normatíva lehívható.

Mi történik, ha a halasztott gyakorlat később mégsem pótolható?

Fontos azonban tudni, hogy ez a megoldás abban az esetben működik, ha az elhalasztott gyakorlat később bepótolható. Azaz a duális képző – pótlás, tömbösítés, átcsoportosítás hiányában – arra az

időszakra nem jogosult a normatívára, amelyet később nem tud bepótolni, a tanulói juttatás azonban ekkor is fizetendő a tanulónak a hatályos tanulószerveződésre tekintettel.

2.2 A tanuló hiányzása a veszélyhelyzet idején

Amennyiben a tanuló sem az iskola által biztosított digitális lehetőséggel nem él az iskolában (legfeljebb ötfős kiscsoportban) vagy otthonában (az iskola által biztosított eszközkihelyezéssel), sem a duális képzőhelyen nem jelenik meg, vagy nem vesz részt a duális képzőhely által digitális munkarendben biztosított gyakorlati képzésben, akkor mulaszt (hiányzik).

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium tájékoztatása értelmében azonban – ellenkező tájékoztatásig – *igazolt hiánynak* tekinthető, ha a duális képzőhely megszervezné a tanulónak a gyakorlatot, de **a szülő úgy dönt, hogy a járványügyi veszélyre hivatkozva nem engedi a képzőhelyre a tanulót.** Erről azonban az iskolának is és a gyakorlati képzőhelynek is tudnia kell, és meg kell erősíteni a tanuló (szülő) felé a mulasztás igazoltságát. A gyakorlati képzőhelytől való távolmaradás egyébként az iskola és a gyakorlati képzőhely megállapodása alapján a fenti III. vagy IV. pontban ismertetett helyzetet is eredményezheti.

A hatályos tanulószerveződések jelen helyzetben – a törvényi előírások alapján – nincs jogi lehetőség szüneteltetni, illetve egyoldalúan felmondani.

3. Finanszírozás

3.1 A szakképzési hozzájárulás fizetésének teljesítése

E témában a veszélyhelyzetre való tekintettel a döntéshozók bizonyos szektorokra nézve könnyítéseket tettek. A 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése értelmében „*Nem keletkezik a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény szerinti szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettsége 2020. március, április, május és június hónapra vonatkozóan a (10) bekezdés szerinti hozzájárulás fizetésre kötelezettnek¹.*”

Mi történik akkor, ha a duális képzőhely a 61/2020. (III. 23.) Korm.rendelet értelmében nem kötelezett szakképzési hozzájárulás fizetésére, visszaigényelheti-e a csökkentő tételt?

Ha a vállalkozásnak, duális képzőhelynek a fentiek szerint nem keletkezik szakképzési hozzájárulási kötelezettsége, akkor nem csökkenti a bruttó kötelezettségét a jogszabályban meghatározott tételekkel, hanem azonnal visszaigénylő pozícióba kerül, azaz a normatívát „lehívhatja”.

¹a) taxis személyszállítás (TEÁOR és TESZOR 49.32),

b) szálláshely-szolgáltatás (TEÁOR és TESZOR 55),

c) vendéglátás (TEÁOR és TESZOR 56),

d) alkotó-, művészeti, szórakoztató tevékenység (TEÁOR és TESZOR 90),

e) sport-, szórakoztató, szabadidős tevékenység (TEÁOR és TESZOR 93),

f) szerencsejáték, fogadás (TEÁOR és TESZOR 92),

g) film, video, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás (TEÁOR és TESZOR 59),

h) konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése (TEÁOR és TESZOR 82.30),

i) napilapkiadás (TEÁOR és TESZOR 58.13),

j) folyóirat, időszaki kiadvány kiadása (TEÁOR és TESZOR 58.14),

k) műsorösszeállítás, műsorszolgáltatás (TEÁOR és TESZOR 60),

l) utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás (TEÁOR és TESZOR 79),

m) fizikai közérzetet javító szolgáltatás (TEÁOR és TESZOR 96.04) és

n) belvázi személyszállítás (TEÁOR és TESZOR 50.30).”

(2020. március 31-i állapot szerint)

3.2 Tanulói juttatások a veszélyhelyzet idején

A tanulót a hatályos tanulósz szerződés alapján pénzbeli juttatás illeti meg a tanulósz szerződés hatálybalépésének napjától. Azaz a tanulói pénzbeli juttatás függetlenül attól jár a tanulónak, hogy a járványügyi helyzetben – a 2.1 pontban felsoroltak szerint – milyen módon szervezik meg átmenetileg a gyakorlati képzést (digitális munkarendű gyakorlati képzés, iskolának átadott gyakorlati képzés, halasztott gyakorlati képzés).

Étkezést vagy étkezési hozzájárulást kell-e adniuk a gazdálkodóknak ott, ahol nem hagyományos keretek között valósul meg a gyakorlati képzés (digitális munkarendben)?

Az egyéb juttatások, köztük a kedvezményes étkezés a gyakorlati képzéssel összefüggésben járnak, nem a tanulósz szerződés alapján. Normál munkarendben megvalósuló gyakorlati képzés esetén céljuk a tanuló gyakorlat alatti esetleges utazásának (útiköltség-térítés), biztonságának (munkaruha, egyéni védőfelszerelés – védőruha), higiéniájának (tisztálkodási eszköz) és a gyakorlat ideje alatti étkezésének biztosítása. Ezen juttatások biztosítása abba a kategóriába esik, amely csak a ténylegesen megvalósuló gyakorlat kapcsán értelmezhető. A gyakorlati képzőhelyen történő fizikai megjelenés hiányában (digitális munkarend, iskola átveszi a tanulót), a gyakorlati képzéssel összefüggésben nem életszerűek, ezért azok biztosításának jelen helyzetben történő elmaradása nem tekinthető a tanulósz szerződésből eredő kötelezettség nem teljesítésének. (Ez nem vonatkozik a tanulói pénzbeli juttatásra!)

3.3 A juttatások járulékvonzata

Bizonyos foglalkoztatóknál 2020. március 1-jétől munkaviszonyban foglalkoztatott természetes személy, egyéni vállalkozó és a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) szerinti társas vállalkozó esetében szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettséget nem kell, illetve járulékfizetési kötelezettséget a Tbj. szabályaitól eltérően kell teljesíteni március, április, május és június hónapra. Ez a szabály azonban pillanatnyilag **nem érvényes a tanulói pénzbeli juttatásra.** (A helyzet kezelésére az MKIK javaslatcsomagot dolgozott ki.)

4. A duális képző képzési jogosultsága

A képzést a továbbiakban is folytató gyakorlati képzők, illetve a digitális tanrendben történő gyakorlati képzés ellenőrzésének módja jelenleg kidolgozás alatt van.

4.1. A tevékenységüket szüneteltető gyakorlati képzők

Az MKIK álláspontja szerint a jelenleg nyilvántartásában szereplő gyakorlati képzőhelyek a tevékenységük szüneteltetése alatt is folytathatják a gyakorlati képzést a járványügyi előírások betartásának feltételével.

Ha a vállalkozás szünetelteti a tevékenységét, mit tehet a tanulósz szerződéssel? Szüneteltetheti vagy megszüntetheti?

A tanulósz szerződés szüneteltetésének eseteit a régi Szt. Szt. 54. § (1) bekezdése szabályozza, arra csak a tanulói jogviszony szüneteltetése és a szülési szabadság esetén van lehetőség jelenleg. A vállalkozási tevékenység szüneteltetése nem tartozik azon esetek közé, mely a tanulósz szerződés szüneteltetését vonja maga után.

Emellett az alaptevékenység szüneteltetése még nem jelenti azt, hogy a vállalkozás a képzési tevékenységét nem folytathatja, tehát erre hivatkozva a tanulósz szerződést felmondani nem lehet, illetve a régi Szt.-ben ismertetett esetek egyike sem vonatkoztatható az említett helyzetre. (A helyzet kezelésére az MKIK javaslatcsomagot dolgozott ki.)

4.2. A gyakorlati oktatókra vonatkozó személyi feltételek

A gazdasági kamara által eredetileg a március és április hónapokra tervezett kamarai gyakorlati oktatói képzések elhalasztásra kerültek. Tekintettel arra, hogy jelen helyzetben a képzés digitális, távoktatási formában történő megvalósításának van realitása, folyamatban van ennek kialakítása a kamarai gyakorlati oktatói képzés vonatkozásában is. Az MKIK tervei közt szerepel a képzés digitális formában történő lebonyolításának kidolgozása, amely lehetővé teszi, hogy a gyakorlati oktatók a képzési anyag elsajátítását. Az MKIK szeretné kihasználni a veszélyhelyzet adta azon lehetőséget, hogy a képzésben online módon, digitális eszközök alkalmazásával részt vehessenek az a napi munkavégzésből átmenetileg kényszerűségből kieső gyakorlati oktatók, s így a veszélyhelyzet elmúltával a gyakorlati oktatók a tanúsítványukkal a kezükben térhetnek vissza a munkaerőpiacra és a gyakorlati képzésbe.

5. A gyakorlat igazolása

A digitális tanrend kialakítása, a követelményeknek való megfelelés szakmai megítélése az iskolával közös feladat, azaz a duális képző a szakképző iskola tudtával, jóváhagyásával vagy vele együttműködve alakítsa ki a képzés működőképes megszervezését.

A tanulók gyakorlati teljesítményének értékelésére, osztályozására vonatkozóan szintén az iskolával közösen érdemes kialakítani az ideális eljárást, ami mindenki számára jól követhető és szakmailag elfogadott.

Érdemes a gyakorlati képző a saját nyilvántartó rendszerében (pl. online időadatnyilvántartó rendszer) átvezetni az új képzési formát – amennyiben megoldható, akkor létrehozni egy új kategóriát is („digitális gyakorlat”). Azt az időbeosztást lehet rögzíteni, amely a rendes gyakorlati képzésben is rögzítésre kerülne (mely napokon van gyakorlat), de más megoldás is elfogadott, ugyanis erre vonatkozóan jelenleg nincsenek kötött szabályok. Szintén érdemes meghatározni, hogy mit tekint a duális képzőhely a digitális munkarendben teljesített feladatnak.

Ha a digitális oktatásra az iskola átvette a tanulót, akkor az a duális képzőhely szempontjából nem minősül igazolt mulasztásnak, hiszen nem ő, hanem az iskola folytatja a gyakorlatot. Igazolt mulasztásnak csak az a 2.2. pontban leírt eset minősül, amikor a szülő úgy dönt, hogy a járványügyi veszélyre hivatkozva nem engedi a képzőhelyre a tanulót, bár az vállalná a gyakorlati képzését a továbbiakban is.

Hogyan változik a hiányzás mértékéről szóló 20%-os szabály?

Az igazolt és igazolatlan hiányzások mértékével kapcsolatos jogszabályi előírások továbbra is érvényesek, nem változtak.

6. A szintvizsga teljesítése

Az ITM Határozat 5. pontja alapján 2020. március 15. napját követően esedékes szintvizsgákat el kell halasztani, a szakképző intézmény javaslata alapján az összefüggő szakmai gyakorlat kezdetétől a tanulók szintvizsga nélkül is tanulószerveződést köthetnek (a teljes hátralévő képzési időre).

Ez azt jelenti, hogy 2020-ben már nem kerül sor szintvizsgákra tekintettel arra, hogy azokat február-április hónapokban kellett volna megszervezni.

7. A szakmai záróvizsgák teljesítése

7.1 Az iskolarendszeren kívüli szakmai vizsgák:

- A veszélyhelyzet időtartamára a 70/2020. (III. 26.) Korm. rendelet² (a továbbiakban: 70/2020. Korm. rendelet) hatálybalépését megelőzően bejelentett és meg nem kezdett szakmai vizsga lemondását az elektronikus vizsgarendszerben rögzíteni kell. A veszélyhelyzet időtartama alatt elmaradt vagy nem megszervezett szakmai vizsgák elektronikus vizsgarendszerben való ismételt feltöltésére, új központi vizsganapok kijelölésére a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól kerülhet sor.
- A 70/2020. Korm. rendelet hatálybalépésekor már megkezdett és folyamatban lévő szakmai vizsgát – a megszerzett vizsgaeredmények rögzítése mellett – fel kell függeszteni és legkésőbb a veszélyhelyzet megszűnését követő 60. napig kell befejezni.
- A fentiek szerinti szakmai vizsga esetén igazolt hiányzásnak kell tekinteni, ha a vizsgázó a veszélyhelyzetre hivatkozással nem jelent meg a szakmai vizsgán.
- A fentiek szerinti szakmai vizsga befejezésére a pótlóvizsgának a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 2019. december 31-én hatályos szabályait kell alkalmazni.
- A vizsgázó a szakmai vizsgával vagy az annak eredményes teljesítésével megszerezhető képesítéssel összefüggésben számára jogszabályban, szerződésben vagy bármilyen más módon előírt kötelezettségének a 70/2020. Korm. rendelet 3. §-a alapján új időponttal bejelentett szakmai vizsga utolsó napjáig tehet eleget.

7.2. Az iskolai rendszerű szakmai vizsgák:

- Az iskolai rendszerű szakmai vizsgákra vonatkozóan 11/2019. (VII. 3.) EMMI rendelet (a 2019/2020. tanév rendjéről), a 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól), és a vonatkozó szakmai és vizsgakövetelmények előírásait, szabályait kell alkalmazni.
- A kialakult járványügyi helyzetre való tekintettel az Innovációs és Technológiai Minisztérium tájékoztatása értelmében az iskolai rendszerű komplex szakmai vizsgák lebonyolítását érintő rendelkezéseket a Kormány várhatóan 2020. április hetéig teszi meg, összhangban az érettségi vizsgák megszervezésének lehetséges módjaival.
- Jelenleg az alternatívák mérlegelése folyik, amely során minden szempontot igyekeznek figyelembe venni a szakemberek.

8. A felnőttképzést érintő rendelkezések

- A 70/2020. Korm. rendelet értelmében a veszélyhelyzet időtartama alatt a képzés kizárólag távolléti oktatásban, távoktatás formájában, digitális képzésként szervezhető meg abban az esetben is, ha azt jogszabály, támogatási szerződés, felnőttképzési szerződés, támogatói okirat vagy képzési program egyébként nem teszi lehetővé.
- A képzésben részt vevő személynek a veszélyhelyzet kihirdetése és e rendelet hatálybalépése közötti kontaktóráról való hiányzása igazoltnak minősül, továbbá személyes jelenlétként kell figyelembe venni a képzésben részt vevő személy e rendelet alapján távoktatásban történő részvételét.
- A részben vagy egészben az államháztartás terhére nyújtott költségvetési támogatásból vagy európai uniós forrásból megvalósuló, a veszélyhelyzet hatálybalépését megelőzően megkezdett

² A Kormány 70/2020. (III. 26.) Korm. rendelete az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a felnőttképzésben folyó oktatás és szakmai vizsgáztatás biztosításának eltérő szabályairól

és e rendelet alapján távoktatás formájában megtartott képzés elszámolására a kontaktórás képzés elszámolási szabályait kell alkalmazni.

Vonatkozó jogszabályok, határozatok

71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet

a kijárási korlátozásról

(hatályba lépett: 2020. III. 28.)

70/2020. (III. 26.) Korm. rendelet

az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a felnőttképzésben folyó oktatás és szakmai vizsgáztatás biztosításának eltérő szabályairól

68/2020. (III. 26.) Korm. rendelet

a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet közterhekkkel kapcsolatos részletszabályairól és egyes új intézkedésekről szóló 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet módosításáról

61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet

a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet közterhekkkel kapcsolatos részletszabályairól és egyes új intézkedésekről

47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet

a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről

1102/2020. (III. 14.) Korm. határozat

a koronavírus miatt a köznevelési és szakképzési intézményekben új munkarend bevezetéséről

JEF/29359/2020-ITM számú egyedi miniszteri határozat

a szakképző intézményekben tantermen kívüli, digitális munkarend bevezetésének eljárási szabályairól